

Handläggare: Marie Landegård
Telefon: 076-825 40 51

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
080214

Svar på medborgarförslag om förskolan Ängsknarren

Förslag till beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd besvarar medborgarförslaget med detta tjänsteutlåtande.

Anders Carstorp
Stadsdelsdirektör

Birgitta Dahlin
Avdelningschef

Sammanfattning

I ett medborgarförslag lämnar föräldrarna vid Ängsknarrens förskola, genom Ingrid Edmar, förslag på att stadsdelsnämnden inleder en dialog med miljö- och hälsoskyddsnämnden om möjliga konsekvenser av en ny ventilationspolicy för förskolor i Stockholms stad. I medborgarförslaget föreslås i ärendet rörande förskolan Ängsknarren ett arbetssätt dels gentemot miljö- och hälsoskyddsnämnden och dels att på förskolan samla underlag för argumentation.

Ärendet har satt fokus på frågor som föranleder en vidare diskussion med inblandade parter på olika nivåer. Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet tillsammans med bland annat miljöförvaltningen. I den del som berör förskolan Ängsknarren arbetar förvaltningen enligt förslaget.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom barn och ungdom, i samarbete med lokalenheten inom gemensam service.

Bakgrund

Miljöförvaltningen genomförde en riktad tillsyn i förskolor och skolor inom Kungsholmens stadsdelsområde hösten 2006. Inspektionsresultatet för förskolan Ängsknarren föranledde miljöförvaltningen att ställa krav på att ventilationen utreddes.

Utredningen gav i ett första skede vid handen att ventilationen inte skulle kunna byggas ut i den omfattning som krävdes för att uppfylla kraven. När tiden för svar runnit ut meddelades detta både stadsdelsnämnden och miljöförvaltningen.

Utgångspunkten har dock hela tiden varit att hitta en lösning för att förskolan i första hand ska kunna finnas kvar i befintliga lokaler. Stadsdelsförvaltningen anlät en ny ventilationskonsult samtidigt som tidigare svar återkallades och stadsdelsförvaltningen begärde uppskov till den 15 april hos miljöförvaltningen. Fram till dess skulle det nya förslaget till lösningen prövats och resultat kunna redovisas.

Sammanfattning av medborgarförslaget

I medborgarförslaget från Ingrid Edmar m.fl. beskrivs vikten av att stadens nämnder och förvaltningar kan kommunicera med varandra och hitta sätt att bereda frågor som är gemensamma eller har konsekvenser för andra verksamhetsområden. Ett sådant område är just ventilationsfrågor där medborgarförslaget efterfrågar ett gemensamt förhållningssätt i staden och föreslår därför att Kungsholmens stadsdelsnämnd inleder en konstruktiv dialog med miljö- och hälsoskyddsnämnden om möjliga konsekvenser av en ny ventilationspolicy för förskolor i Stockholms stad. Förslag ges även på vad en ev. ventilationspolicy bör innehålla.

I avvaktan på att den nya ventilationspolicyn antas föreslås i medborgarförslaget att Kungsholmens stadsdelsnämnd överväger ytterligare åtgärder och kompletterar sitt inlämnade svar på Miljö- och hälsoskyddsnämndens föreläggande. Kompletteringen bör enligt förslaget utgå från:

- att fler offerter tas in, både vad avser åtgärder som till fullo uppfyller de allmänna råden och åtgärder som bara delvis förbättrar luftflödet.
- att en enkät görs bland föräldrarna om vilka iakttagelser som de har gjort av sina barns allmänna hälsotillstånd, såsom trötthet och huvudvärk, efter att ha vistats på förskolan. Enkäten bör innehålla frågan om det är någon skillnad i detta hälsotillstånd när barnet i stället vistas hemma. Motsvarande enkät bör också göras bland personalen.

- att personalen tar fram en utförlig presentation av verksamheten. Av presentationen bör framgå hur många barn som vanligtvis vistas i lokalerna under varje enskild del av dagen samt hur tillgången till en stor och bra gård utnyttjas i verksamheten.
- att förskolan inför rutiner för vädring och föreskrifter för högsta antal barn per rum.

Stadsdelsförvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Stadsdelsförvaltningen delar medborgarförslaget synpunkter på vikten av att stadens nämnder och förvaltningar kan kommunicera med varandra och hitta sätt att bereda frågor som är gemensamma eller har konsekvenser för andra verksamhetsområden. Medborgarförslaget har på så sätt satt fokus på frågor som föranleder en vidare diskussion med inblandade parter på olika nivåer. Stadsdelsförvaltningen kommer att fortsätta arbetet tillsammans med bland annat miljöförvaltningen.

För stadsdelsnämndens del finns också möjlighet att ta upp den här typen av frågor i det budgetunderlag för 2009 som nämnden har att ta ställning till vid nämndsammanträdet den 18 mars 2008.

I den delen av medborgarförslaget som specifikt berör förskolan Ängsknarren arbetar stadsdelsförvaltningen enligt förslaget.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser i ett föreläggande att det är rimligt att Kungsholmens stadsdelsnämnd inom 30 dagar redovisar ett förslag med de åtgärder som krävs för att ventilationen ska uppfylla riktvärdena i Socialstyrelsens allmänna råd 1999:25 (M).

Den ventilationskonsult som stadsdelsförvaltningen anlitat anser det möjligt att bygga ut i krävd omfattning utan att ingreppen blir orimliga i omfattning. Stadsdelsnämnden kan därmed komma in med den begärda redogörelsen inom given tid.

Samtidigt pågår på förskolan en kartläggning i form av till exempel föräldraenkäter, översyn av sjukfrånvaro, framtagande av rumsföreskrifter och rutiner för vädring. Det materialet kan enligt de allmänna råden om ventilation, användas i redogörelsen till miljöförvaltningen som komplement till planerna för den fysiska utbyggnaden av ventilationen.

Den i medborgarförslaget nämnda policyn (det vill säga den gemensamma beslutsmotiveringen Miljö- och hälsönämnden utgår ifrån i sina beslut) bifogas.

Besluten har sedan tidigare sett ut på liknande sätt men enligt handläggaren på miljöförvaltningen är det nya att en gemensam beslutsmotivering nu används.

Beslut om föreläggande i det aktuella ärendet baseras på antagandet att ”olägenhet för människors hälsa” föreligger i lokalerna, vilket enligt miljöbalken 9 kap. 3 § definieras som – ”störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig”

I ärendet görs i beslutsmotiveringen en hänvisning:

”Enligt Socialstyrelsens allmänna råd SOSFS 1999:25 (M) om ventilation bör i skolor och lokaler för barnomsorg uteluftsflödet inte understiga 7 l/s per person vid stillasittande sysselsättning. Ett tillägg på minst 0,35 l/s per m² golvarea bör göras så att hänsyn också tas till föroreningar från andra källor än människor. Om koldioxidhalten i ett rum vid normal användning regelmässigt överstiger 1 000 ppm bör detta ses som en indikation på att ventilationen inte fungerar tillfredsställande.”

I de allmänna råden står vidare att de innehåller ”rekommendationer om hur en författning kan eller bör tillämpas och utesluter inte andra sätt att uppnå de mål som avses i författningen”.

Härutöver sägs att vid bedömningen tas i enlighet med rekommendationerna i SOSFS hänsyn till antalet personer som vistas i lokalen, användningssättet, vistelsens längd, vädringsmöjligheter och rutiner för vädring. Det anses också viktigt att en helhetsbedömning av lokalernas förutsättningar görs.

Det är viktigt att framhålla att oavsett miljöförvaltningens bedömning innebär det ingen olägenhet att vistas i lokalerna. Oberoende ventilationskonsulter har försäkrat stadsdelsförvaltningen om att det är säkert att använda lokalerna. Varken personal eller föräldrar har upplevt att ventilationen på förskolan Ängsknarren skulle vara otillräcklig eller negativt påverka barnens eller personalens hälsa.

Avslutningsvis vill stadsdelsförvaltningen poängtera den uppskattning vi känner för och den styrka som ligger i att föräldragruppen på förskolan Ängsknarren engagerat sig i frågan samtidigt som den bostadsrättsförening som är hyresvärd är

positivt inställda till utbyggnad av ventilationen och att de ser ett mervärde i att ha en förskola inrymd fastigheten.

Bilagor

Medborgarförslag

Beslutsmotivering i ventilationsärende från Miljöförvaltningen